

Poikkeusluvan hakeminen WC-lisärakennukselle kirkonmäen alueelle

YKN 22.05.2025 § 59
13/03.03/2024

Valmistelu	Hallinto- ja talousjohtaja Timo Tulisalo, puh. 0400 156 257 Kiinteistö- ja hankintapäällikkö Krista Jussila, puh. 040 4889 009
Selostus	Pikkukirkon vesivahingon yhteydessä päätettiin ryhtyä samalla edistämään toiminnallisia muutoksia pikkukirkkoon (YKN 21.03.2024 § 33). Projektille tehdyn palvelumuotoiluhankkeen yhteydessä yhdeksi suurimmaksi ratkaistavaksi kysymykseksi nousi kirkonmäen WC-tilojen riittävyys. Porvoon tuomiokirkko on yksi koko Suomen vierailuimmista turistikirkoista sekä aktiivinen, kahden seurakunnan toiminnan keskus. Tuomiokirkossa vieraili vuonna 2024 yli 200 000 kävijää. Kirkon jäsenmäärän koko ajan vähentyessä on Porvoossakin jo ryhdytty toimenpiteisiin talouden tasapainottamiseksi ja toimenpiteinä mm. ylimääräisistä kiinteistöistä on luovuttu. Tulevaisuudessa voidaan ennustaa tämänkaltaisen talouden tasapainottamistarpeen lisääntyvän, jolloin toiminta keskittyy yhä enemmän vain muutamaa kiinteistöön. Kirkonmäellä on jo vuosia ollut tilanne, että seurakunnat eivät pysty palvelemaan turisteja WC-tiloilla ja omaankin toimintaan WC-tilat on olleet alimitoitettut. Tuomiokirkossa on yksi WC-tila, joka sijaitsee sakastin alakerrassa. Poistumisturvallisuus- ja saavutettavuussyistä se on rajattu henkilökunnan käyttöön ja hätätapauksia varten. Tapahtumien aikaan käytössä on olleet Pikkukirkon eteisessä sijaitsevat kaksi WC-tilaa. Nämä on rakennettu 70-luvun remontin yhteydessä ja WC-tiloista aiheutuu sekä ääni- että hajuhaittaa kirkkosaliin. Kumpikaan WC-tiloista ei täytä saavutettavuus- ja esteettömyysvaatimuksia. Arkkitehtitoimisto Livady Oy on virkamiesohjauksessa tehnyt tilaselvitystä tarvittavien WC-tilojen sijoittamisesta kirkonmäelle. Saavutettavuus nousee suurimmaksi ongelmaksi WC-tilojen sijoittamiseen kirkonmäellä jo oleviin rakennuksiin. Tämän vuoksi on päädytty luonnostelevaan lisärakennus, joka sijoittuisi kellotapulien ja pikkukirkon sakastin väliin, mahdollisimman vähäeleiseen mutta saavutettavaan paikkaan. Lisärakennusluonnos on katsottavissa ennen kokousta Teams- kokousalustassa ja esitellään kokouksessa tarvittavilta osin. WC-tilakysymyksen ratkaiseminen on ehdollista myös Pikkukirkon toiminnallisten muutosten suunnittelulle ja toteutukselle. Viranomaisneuvottelut Kirkonmäen alue on osa suojeltua ja kansallista kaupunkipuistoa. Viranomaisneuvottelut on aloitettu hyvin laajalti virkamiesyhteistyössä Porvoon kaupungin kaupunkikehityksen, rakennusvalvonnan, matkailun, kuntatekniikan, Porvoon museon, Museoviraston ja Kirkkohallituksen kanssa. Neuvotteluissa on turistimääriin perustuen tiedusteltu kaupungin kiinnostusta ja tarvetta yhteishankkeeseen uudisrakennuksen osalta. Kaupungin kanta on ollut kokonaishankkeelle myönteinen mutta tarvetta osallisuudesta esimerkiksi turisti-WC kysymyksen ratkaisemiseen ei nähdä.

Myös muiden viranomaisten kanta hankkeelle on lähtökohtaisesti seurakuntien tarpeet huomioiden myönteinen. Toteutussuunnittelua varten joudutaan todennäköisesti toteuttamaan myös arkeologisia tutkimuksia ja kaivauksia alueella, ainakin tarve näille tulee selvittää.

Asemakaavan ja rakennussuojelun tilanne sekä vaikutus uudisrakentamiseen

Kirkonmäen alueella on 22.6.1993 vahvistettu ja voimassaoleva Vanhan Porvoon asemakaava. Kirkkorakennukset sijoittuvat kortteliin 1105, jolla on merkintä YK/s (*kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialue, joka säilytetään*). Korttelialueeseen kuuluu myös Sillanmäen rakennus, ns. punainen mökki ja huoltorakennus/sprinklerikeskus. Alue asemakaavaan merkityn suojelun lisäksi suojeltu kirkkolain 2 § ja 5 § mukaisesti sekä kuuluu Vanhan Porvoon ja Porvoon linnamäen alueeseen, joka on listattu Valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin (RKY).

Rakennusvalvonnasta saatujen tietojen mukaan asemakaavan mukainen kyseisen tontin rakennusoikeus on kokonaan käytetty. Näin ollen uudisrakennusta ei voisi rakentaa ilman kaavamuutosta tai poikkeamismenettelyä.

Koko kaavan muuttaminen on pitkäkestoinen prosessi ja kaupunkisuunnittelu on jo lausunut, että kaavamuutos ei tämän projektin vuoksi ole mielekäästä. Uuden rakentamislain astuttua voimaan 1.1.2025 WC-lisärakennus voisi neliöiden puolesta mennä pienrakennuksena, jolle ei tarvittaisi erillistä rakentamislupaa mutta rakennusoikeuden puuttuminen estää rakentamisen yksiselitteisesti. Rakentamislain 57 §:n mukaisella poikkeamisluvalla voitaisiin päästä nopeammin toivottuun ratkaisuun. Alueen suojelu- ja sijaintisyistä poikkeamisluvan valmistelun yhteydessä kaupunkisuunnittelu järjestää laajan kuulemis- ja vuorovaikutuskierroksen, johon kuullaan vapora, naapurit, museoviranomaiset, ELY-keskus ja ympäristöministeriö.

LAVA:

WC-lisärakennuksen rakentamisella voidaan todeta olevan myönteisiä vaikutuksia lasten ja nuorten toiminnoille Kirkonmäen alueella, saavutettavien WC-tilojen rakentaminen vähentää eriarvoisuutta ja lisää fyysisten tarpeiden toteuttamisen edellytyksiä.

Esittelijä	Hallinto- ja talousjohtaja:
Päätösesitys	Yhteinen kirkkoneuvosto päättää, että WC-lisärakennuksen rakentamiselle Kirkonmäelle haetaan poikkeamislupaa.
Päätös	Yhteinen kirkkoneuvosto päätti, että WC-lisärakennuksen rakentamiselle Kirkonmäelle haetaan poikkeamislupaa.